

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—, odoletno Din 30.—.

Kako govori zaveznik naših klerikalcev o škofih in o duhovščini

V nedeljo je imel Štefan Radić, najboljši zaveznik dr. Korošca, v hrvatskem selu Krašiću shod, na katerem je tako neusmiljeno udrihal po škofih in «popih», da se je kar kadilo; pri nas se še nikdar ni čulo kaj takega niti iz ust najbolj «brezverskega liberalca».

Del Radićevega govora prinašamo v naslednjih vrstah, da vidi tudi slovensko ljudstvo, s kakimi tiči se bratijo slovenski tigri. Vsi so jim dobri: brezverci, Turki, Nemci, Kačaki, sploh vsakdo, samo da bi šla njihova satanska politika v Sloveniji v klasje. Radićev govor, ki je sicer poln bridke resnice, naj naši bralci dajo čitat tudi pristašem SLS., da se jim bodo oči odprle in da vidijo vso gnusobo in pokvarjenost škofovske in farovške politike. Kadar bodo črni gospodje zopet udrihali po «liberalcih», pa jim pomolite Radićev govor pod nos. Med drugim je Radić govoril takole:

«Vi vsi veste, da je nekaj drugega Bog, nekaj drugega vera, in zopet nekaj drugega pop. Vrlo drzno je, ako nejeverna gospoda govori, da je sama zadosti pametna in da je vera potrebna samo za bedake. Ti naši škofje, tudi oni so gospoda, ki ne veruje. Mi to najbolj vidimo po tem, s kom se kdo družijo, pa vidimo, da se družijo z židovi in z najbolj pokvarjeno gospodo. Redkokdaj pride kak župnik v seljaško hišo kot prijatelj, razen če je v njej kako lepo dekle. Tudi škofje imajo zelo slabo družbo. Vi še niste čuli, da bi kdaj kak škof povabil na pojedino kmeta, a Kristus je kmetom umival noge. Grofje, bankirji in bogataši sedejo lahko za škofijsko mizo, četudi v njih ni krščanskega duha.

Vero verujemo, k Bogu se molimo, a popa presojujamo. Ako je služabnik božji, «živio», ako je vražji, «Doli z njim!» Jaz sem vam že dejal, da nam popovi ne morejo politično škodovati, ali mi ne pustimo, da nas sramote, pa tudi ne pustimo, da bi bilo pri nas skoraj tako kakor na Kranjskem, kjer popi izprašujejo žene pri spovedi, kake časopise bere njih mož, ali kaki stranki pripada. In če ta stranka ni popovska, pa ji rečejo, da ona ni več žena svojega moža, povedo ji to baš tako svinjsko, da se tu še ponoviti ne sme. To je, vidite, največji greh proti svetemu Duhu, greh proti vsej naši prosveti in

proti vsemu napredku. Mi Hrvati tega ne dopustimo, ker nočemo biti druga Kranjska.

Vsaka duša ima svojo ravno pot k Bogu. In po vsako dušo pridejo božji angeli in ne vodijo je v nebo popovski mešetarji. Duhovniki, osobito škofje so učitelji vere, pa jih kot take poslušamo v cerkvi in izven nje. A kadar pomešajo vero s politiko, in sicer s tako pogansko politiko, niso učitelji, nego rušitelji vere in cerkve.

V svetovni vojni med vsemi duhovniki in škofi na vsem svetu niti eden ni vstal in zagrmel: «Vojna je proti svetemu pismu. V imenu božjem nehajte s klanjem in ubijanjem!» Vsi vi ste priče, da so duhovniki delali ravno nasprotno. Blagoslavljali so orožje in vsak je kakor v imenu svojega Boga gonil ljudstvo v vojno in vsak je molil svojega Boga za zmago. To je pravo in popolno poganstvo. V tem ni niti iskre krščanstva in temu moramo napraviti konec. Duhovniki in škofje, ki so na ta način izdali Jezusa in krščanstvo, nimajo nobene pravice, dajati predpise. Če vam bodo duhovniki brali pastirski list, vi ga ali mirno poslušajte, ali pa pojdite mirno iz cerkve, ker radi svoje poganske vsebine ne zasluži, da ga poslušate!»

Poslednje se nanaša na najnovejši pastirski list zagrebskega škofa, ki je Radiću tudi dal povod, da je enkrat iztresel svojo protiduhovniško malho. Naši klerikalci, ki so njegovi zvesti zavezniki, pa naj Radićev govor vtaknejo za klobuk!

Devica SLS.

(Po narodni)

Že nisem več mlada
sem pisanih let,
me štimata rada
gospod in pa kmet.

Ko v vrti kopriva
sem žlahtna od vseli,
me dežek umiva
od črnih pregreh.

Z marelco pokrita
s «Slovencem» ovita,
ministre imam —
zakaj me bo sram?

Politični pregled

Stari časi se vračajo, ali samo tako-le, mimogrede, ker razmere po vojni so se že silno utrdile. Naši Nemci in nemčurji so zadnje čase postali predrzni, začeli so vihati nosove in dvigati glave, ker smo mi bili odjenljivi. Ali naša odjenljivost je bila samo navidezna, kar so jasno in nedvomno dokazale

občinske volitve v Mariboru in Celju, kjer je nemška nadutost bila strta v prah. Sicer so klerikalci v svojem brezdom-

vinstvu hoteli obnoviti v našem lepem Celju nemško strahovlado in so se združili na največjo svojo sramoto z nemčurjskimi ostanki. A prišel je dan sodbe. Slovenec je vstal in njegova krepka pest je udarila tako neusmiljeno, da so se Nemci in izdajalci poskrili v mišje luknje. Enako kot v Mariboru je tudi v Celju zmagala slovenska narodna zavest, slovenski ponos, ki ne dopusti, da bi Slovenci v svoji narodni državi sužnjali pritepencem.

Tako je pri nas doma, v ožji domovini, kjer vladajo nekaj časa klerikalni magnati po srednjeveških manirah. V vsej državi gre pa vse nazaj, popolni zastoj se čuti vsak dan vedno bolj, ker — kakor sami pravijo —

razmere še vedno niso dovolj razčiščene, ker se vladne stranke še vedno «pogajajo», četudi so že več mesecev skupaj. Seveda, davidovičevci, klerikalci, agi in begi, radičevci in vsa pisana družba, ki je prišla na površje po naključju, se ne more sporazumeti, ker ima vsaka skupina drugačne nazore o ureditvi države. Naši klerikalci so posebno v zadregi; popolnoma po svoje in v vsem le ne morejo vladati. Zdaj komaj v red spravljajo svoja korita, volilci se pa čudijo, kaj delajo tigri, ki so toliko obljubljali, storili pa nič, ali samo kaj slabega. Ne bo šlol Jugoslovenska demokracija se nahaja v obrambi. Ta pa ni pretežka, ker eno je gotovo: veter bo odnesel vse nazadnjaštvo, ki nam je predhodno za izkušnjo sedlo na grbačo. Ko pa zopet razmahne jugoslovenska demokracija svoje peroti s podvojeno silo, bo nazadnjaštvu odklenkalo. Na to opozarjamo naše prijatelje, ki so se že rešili rimskega duševnega suženjstva in so postali svobodni, ponosni in samozavestni državljani mlade narodne države. Ti naj imajo vedno pred očmi, da je potreben boj za svobodo, boj, ki bo zmagovit, ako vsi, ki so se že osvobodili spon, vztrajajo v boju z nazadnjaštvom in gredo pogumno naprej k zmagi. Le nobenega strahu, nazadnjaštvo ima trhle noge in naduhol

Tudi v zunanji politiki imamo razne neprijetnosti. Naši sosedje mislijo, da lahko postopajo z nami kot s sebi ravnimi. Posebno Avstrija misli, da moramo mi preskrbljevati njene lačne državljane, in zahteva, da bi si

nemški delavci lahko služili kruh pri nas, ker ga doma nimajo.

Mi pa rabimo kruh za naše delavce, ki pri nas delajo in držijo državo po koncu,

ki imajo vse dolžnosti, ne pa samo pravice. Naša država dovoljuje tujim delavcem življenje med nami samo v slučaju, ako gotove vrste delavcev nimamo med lastnimi državljani. Avstrijci bi pa hoteli, da bi mi bili nekaka njihova kolonija, ki bi morala sprejemati in hraniti njene državljane. Tudi to bi radi Avstrijci, da bi smeli izvažati v našo državo, kar bi hoteli, da bi na ta način vzdrževali svojo industrijo, naša mlada industrija naj bi pa propadala na njihovo veselje. Ne, naša industrija se mora razviti do one višine, ki bo omogočala našo neodvisnost od tujega kapitala.

Naši sosedje Albanci so večni nemirneži. Na našo zemljo vpadajo, kradejo in ropajo. In ker naši državljani vračajo silo za ognjilo,

nas Albanija toži pri Zvezi narodov

kakor da bi bilo njim dovoljeno nekaznovano ropati in krastil. Pa se strahovito motijo. Se bodo morali Albanci pač navaditi na evropske navade.

Evropa se ureja vedno bolj, novi stiki nastajajo, ali vsaka država gleda v prvi vrsti na to, da sebe štiti pred zunanjimi nevarnostmi. Med Anglijo in Rusijo se je sklenila trgovska pogodba, toda

Anglija ni zadovoljna

s politiko svoje vlade. Slišijo se glasovi, da hoče angleški parlament preklicati to pogodbo. Ministrski predsednik Macdonald je pa pogumen mož in ker je trgovinsko pogodbo dobro proučil in sprevidel, da ima Anglija od nje svoje koristi, se ne ukloni in pravi, da bo rajše dal izvesti nove volitve, kakor da bi odnehal v tej važni zadevi. Opozicijo mu delajo v prvi vrsti tako zvaní liberalci, ki pa med volilstvom nimajo prave zaslonbe in se volitev bojijo. To jih je tudi prisililo na to, da bodo najbrž glasovali tako, da bo volk sit in koza cela: da bodo namreč ostali pri svojem, omogočili pa sprejetje trgovinske pogodbe na ta način, da se glasovanja ne bodo udeležili. Vidi

se, da za enkrat stoji Macdonaldova vlada še na dosti trdnih nogah, četudi se ne drži popolnoma svojega programa.

Dopisi

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Tudi južni del naše občine, naselbina Brinje, je dobil te dni električno luč. Ob tej priliki se je znova sprožil načrt, da se elektrificira tudi ostali del občine. Na nedeljskem sestanku v Društvenem domu je ravnatelj g. Goričnik izčrpano poročal o vseh okoliških elektrarnah ter priporočil «Elektro» kot najprikladnejšo. Od nje je bil sporočen interesentom, ki pa so prišli v prejemajnem številu na sestanek, tudi podroben načrt zgradbe. Navzoči so se odločili, oprijeti se ponudbe, vso zadevo pa naj izpelje naš občinski zastop. Elektrifikacija občine je zelo zapletena zadeva, nerodna zlasti v tem, ker skriva v sebi mnogo točk, ki ostanejo večini neznane, dokler se načrt ne izpelje. S tem, da so navzoči oddali vse naloge v izvršitev občinskemu zastopu, so se morda prenaglili. Gotovo ni bil nikdo točno na jasnem, kake ugodnosti more nuditi elektrifikaciji občinski zastop, kakšne pa privatna družba, ki bi se oprijela te naloge. Občina ne bo zmogla čudežev in tudi ne bo mogla podariti posojila za elektrifikacijo odjemalcem toka, kakor mogoče kdo misli. Prepustiti pa občini vso električno napravo v javno občinsko last je nemogoče. Nihče ne bo hotel lastnih in to gotovo velikih stroškov pokloniti za pirhe občini in tudi direktni kontroli nad delom občinske komisije se ne bodo ljudje odrekli. Navsezadnje tudi ni izključeno, da bi se električno omrežje kot javna občinska last ne licitiralo za volilne kroglice. Občina naj se pri elektrifikaciji uporablja le toliko, kolikor bi ona to izvršila uspešneje kakor kaka privatna družba, a delo naj se poveri privatnemu odboru. Sicer pa bi bila občina najprej preskrbljena z lučjo, če se za to zavzame par odločnih in preudarnih mož, ki se ne bodo zbalí vsakega strašila. Znano je še od prej, da tako zvanog «ljudstvo» podobnim načrtom lahko več škoduje kakor koristi. Podjetni pa pridejo lahko brez mase do cilja.

Črv vesti

Povest. Pisal Goličar.

I.

«Tik, tik, tik, tiks...»

«Ze zopet,» je zastokala na zapečku postarna ženica. Plaho je iztegnila roko, snela raz steno leseni molek ter si ga je ovila okrog prstov.

«Mama!» je viknila Francka, šivajoča pri mizi ob motno brleči luči; odložila je šivane ter se boječe bližala peči.

«Ze zopet,» je ponovila irepetaje mati. «Poslušaj, Francka, to neznosno tik-takanje večne ure.»

«Tik, tik, tik,» je šumelo v črvivih sobnih stenah, kakor da bi kdo brenkal po napeti struni. Mati in hči sta se zganili ter se privili druga k drugi.

«Mama,» je pričela Francka po kratkem molku, «pa kakšna je ta večna ura?»

«Ne vem, dragica,» je šepetala mati. «Slišim jo vsako noč, odkar sva se naselili v tej koči — od tega je minilo že dvajseto leto, ti si bila takrat v desetem letu — a vidila je še nisem nikoli. Stara Urša, tista občinska revica, ki je hodila po hišah, me je opozorila nanjo. Poslušaj, je rekla nekega večera, ko sva

sedeli na peči, kako kljuje in tolče tišje in zopet močneje. To je večna ura; teče, a se nikdar ne izteče: navija jo nevidna roka. Kadar ugasne dan in utihne šum, tedaj se oglasijo ti udarci kakor odmevi iz neskončnosti, kjer nič ne mine in ne jenja; iz vsakega zvočka zveni vedno se ponavljajoči: tik-tak — nikdar — vsikdar!»

Francka se je še tesneje privila k materi, ki je nadaljevala: «Neka groza me je spreletela po besedah uboge Urše; ta pa je ostala hladna kakor ob navadnem pogovoru. Večkrat se je naslonila na steno in njeno uho je lovilo glasove, iz katerih je zbirala besede, ki jih je tolmačila po svoje. Kdor ima mirno vest, mi je razlagala, se ne boji ničesar, trepeče le tisti, kogar grize črv vesti.»

Bridko je vzdihnila starka po zadnjih besedah ter se je prekrizala. V sobi je nastala tišina. Francka je pričela dremati, toda njeno spanje je bilo le navidezno; v resnici pa je čula vsak zdihljaj svoje matere in bolela jo je njena žalost, kateri ni poznala vzroka. Ze v svoji prvi mladosti je opazila njeno nenavadno potrto, toda nikdar ni imela poguma, da bi jo bila vprašala, kaj ima na srcu. Bolj ko je doraščala, tem večja je bila njena radovednost, ki jo je napram materi tudi v poznejših letih skrivala in krotila. Natihem

pa jo je skrbela njena potrto in z nekakim strahom je spremljala njene korake.

Kakor da je brala njene misli, je zrla mati na hčerin obraz. «Vse ji povem,» je sklenila v svojem srcu. «Stara je dovolj in trenutek je prišel, na katerega sem odlagala to skrivnost. Laže mi bo pri srcu, ko bo vedela še ona, da živiva v rojstnem kraju njenega očeta, ki je pobegnil zaradi sramote pred svojim otrokom in pred menoj.»

«Vse ji povem,» je ponovila svoj sklep. Takrat pa je zaškrtalo v steni prav za njenim hrbtom, da se je stresla in zakrila obraz. Pred njeno dušno oko je stopila preteklost: nežna otroška doba, dekleška leta, izgubljena mladost. Srce ji je utripalo v vse drugačnih občutkih kakor takrat, ko je verjela sladkim besedam brezčutnega zapeljivca. Njegove obljube so izpuhtele v nič; ostal ji je le madež greha in pa nemirna vest z neprestanimi očitki in opomini.

Izmučeno od grenkih spominov jo je premagal spanec. Črvi, glodajoči v trhli steni, pa so nadaljevali svoje uničevalno delo.

II.

Gostačka Starmanica, ki smo jo pustili spečo z njeno hčerjo v koči bogatega Resnika

LUKOVICA PRI DOMŽALAH. Po dolgem času smo vendarle čakali v tem letu nekaj lepših dni v sredini meseca septembra. Ljudje so v teh dneh hiteli, kar so mogli, s poljskim delom, ker se je vsled dežja vse tako zakasnilo. Vsled vednega deževja je bila letina slaba; kmetje upajo sedaj, da bodo jezenski prideški kaj boljši, tako repa, korenje in ajda. Sadje je dobro obrodilo, toda radi deževja je slabe kakovosti. Ljudje prešajo mošt in kuhajo žganje. Na prodajo pa ni misli in tudi kupcev ni. Seveda je to kmetovalcem v velik kvar, ker ne dobijo denarja za vsakdanje potrebe. V «Domoljubu» in «Slovincu» se vedno hvalijo možje «reda in pravice», kaj so vse in kaj bodo še storili za nas — pa mi gledamo in čakamo, kdaj se pripeljejo vse te dobrrote v naš pozabljeni kraj. Poizvedovali smo že tudi drugod, če so bili kaj obilno obdarovani z «odpustki». Pa smo izvedeli, da so vse te dobrrote — samo na papirju! Pa še par besedi o trgovstvu. Znani trgovce Fr. Blatnik v Lukovici je bil do sedaj v Slaparjevi hiši. Ravno zadnje dni pa se je preselil v lastno novo hišo v Lukovici, nasproti sejmišču. Prijazni g. Blatnik se tudi v bodoče najtopleje priporoča vsem svojim odjemalcem. Osobito važno je to tudi za tiste, ki si bodo začeli nakupovati usnje za bodočo zimno. Kajti on gleda na to, da ima vedno dobro blago in po primerni ceni. Ta nova stavba g. Blatnika je kras naša Lukovica; oba mojstra domačina, zidar Fr. Tekavec iz Rafolč in mizar Dorče iz Št. Vida, sta kar najbolje izvršila vsa dela. Vredna sta priporočila. — Kogar zanese pot ponoči po znani «veliki cesti», zagleda kmalu od Št. Vida na desni strani krasno električno razsvetljavo v znanem podbrdskem mlinu. Podjetni mlinar Mihael Brnot se ni zbal stroškov in je izrabil vodno silo potoka Radomlje. Tudi bližnji Lukovčani bi si lahko omislili tako razsvetljavo, ki je dosti boljša in cenejša od petroleja, kajti vodno moč imajo tik pred nosom. — K zaključku opozarjam domačine, da prične «Domovina» v kratkem izdajati mojo novo povest «Krvavi denar». Upam, da jo boste vsi radi brali — brez politične razlike. Saj, kdor se jezi nad menoj, mi dela krivico. Jaz sem in

ostanem tak, da hočem in pišem samo resnico. Vse bralce «Domovine», znane in neznanne, pozdravlja Anton Stražar.

ZIRI. Slučajno mi je prišel zadnji «Lažljub» v roke. Ako ga človek čita, mora priti do zaključka, da kmalu napoči čas, ko se bo v Jugoslaviji cedil med in mleko. Samó mi obmejni prebivalci prosimo ministra Korošca, naj nam odgovori, kaj je že storil za nas sedaj, ko nam tujec jemlje rodno zemljo in stremi za tem, da se sedaj začrtana meja odpravi ter uvede katastralna meja. Kajne, gosp. Korošec, vam nič mari meja tukaj ali tam, samo da svoje ljudi spravite na zeleno vejo. Vaši ljudje tulijo po gostilnah: «Mi smo gospodje! Mi smo na vladi!» Uradnike in učitelje odstavljati, to bi znal vsak vaški pastir. Tukaj se pokažite, da ste res na vladi in zahtevajte pravične meje! Ko ste pred tremi leti skupno z dr. Kavčičem pred cerkvijo v Žireh grmeli, ste kazali pesti proti Italijanom, češ, kaj boste storili, ko pridete na vlado. Danes pa niti z mezincom ne ganete! — G. zunanji minister Marinkovič, kaj je z vašimi obljubami, ki ste jih dali deputacijam obmejnih občin? Bolje je, da ostane meja neurejena, kakor da se izvede sedaj začrtana. Na splošno bo obmejno prebivalstvo uničeno, ker mu bodo odvzeti gozdovi in njive. Že sedaj nam delajo ovire in delijo klobute, ko moramo obdelovati zemljo onstran meje. Kaj bo šele potem, vsak lahko sam presodi. Najprej mejo, gospodje ministri, potem šele kričite, kake dobrrote se delijo. Dokler se to ne zgodi, pa trpeče obmejno ljudstvo v vas ne bo imelo zaupanja, kakor ga že zdaj ima prav malo ali nič.

PREČNA PRI NOVEM MESTU. Psi nas na Hudem v toli idiličnem kraju ni tako hudo, kakor govore ljudje. Imamo razne živalce, med drugimi tudi petelinčka gospodarja, ki je toli priden, da se že pred četrto uro v jutru šopiri in kliče svoje podložne. Ima prav lepo pisane peroti in tudi repek močno zakriviljen. Glavo nosi pokonci, na njej pa ima kapico bivših avstrijskih žrebčarjev, splošno je cel korenjak. Najbolj pa pokaže svoje možakarstvo, kadar se skrije za plotom bližnjih sosedov, in zakikirikika, da odmeva preko vseh drugih plotov daleč naokoli. Takrat mi

Hudevci vemo, da je nekdo nad nami, ki nas čuva pred vsem zločestim in ki pazi na to, da se kateri izmed nas ne bi pregrešil v svojih domišljiji, kaj šele v dejanjih. Naš petelinček je pa tudi samozavesten in ne pusti, da bi mu kdo ugovarjal. On ve, kaj hoče in to se mora tudi izpolniti. Tako pravi on; ako se pa ne zgodi, dvigne svoje peroti, jezen zakikirikika in zmagoslavno odide v boj proti svojim nepokornežem. Gorje jim, ako se takoj ne vdajo. To pa mi podložniki vemo, zato se vedno ob taki priliki hitro poskrijemo v svoja skrivališča in čakamo, da se vreme nekoliko zjasni ter da se vrnejo lepši časi, časi lepote in solnca. Solnce tudi še ni pozabilo na nas in je lepo vreme, ako ne dežuje, ono sije in nas razveseljuje ter pripeka s tako močjo, da skoraj ne moremo strpeti; takrat pa naš petelinček zamenja svojo kapico z lepim, belim slamnikom, da se razlikuje vedno od nas navadnih pozemskih prebivalcev na Hudem, obišče svoje prekrasne njivice, katere gnoji zajec, da bolj raste kamenje ko cvetlice ter razna zdravilna zelišča, kakor: tavžentrožo in rožice Janeza Krstnika. Da se krma pokosi, pa skrbijo martinčki. Pa kaj, to našega petelinčka ne spravi v slabo voljo, ker on nima časa skrbeti za njivice, ker kot dober gospodar nas Hudevcev ima preveč posla z nami. Mi smo mu zato hvaležni in ga prosimo, da naj še nadalje skrbi za nas in dobro naj pazi, da nas kdo ne ukrade. Bolje bi pa še bilo, če bi nas enkrat za poskušnjo pustil popolnoma v miru ter nas prepustil svoji usodi. Vsaj za poskušnjo; nato bi se dalje pomenili. Mislimo, da nas petelinček dobro razume.

Hudevci.

PISECE. Odkar kraljuje v našem farovžu bivši provizor, ki je avanziral za župnika, nam pod jesen za kvaterne dni, ko ima baje luna poseben vpliv na gotove ljudi, priredi v cerkvi ali ob njej kako zanimivo stvar. Lani smo imeli «ringšpil», da so lahko devičice sedale Orličem na kolena in se vrtele naokrog v prijazno zabavo vsem gledalcem. Godba je svirala, fantje so ukali, devičice vriskale, krila pa frčala po zraku, da je sramežljivi gospod kaplan, ki je stal 20 korakov stran, le skrivaj gledal ta hokuspokus. Tako je torej bilo lan-

z Goljave, ni bila domačinka v tej vasi. V prijaznem trgu nekje ob štajerski meji ji je tekla zibel. Njena mati, ki je skrbela, da se je hči priučila šivanja, ji je umrla v zgodnji dekliški dobi. Deklica je ostala brez varstva, pa tudi brez opore, na katero bi se bila nalonila v viharni mladosti. Preživljala se je z delom svojih rok. Kljub vsemu uboštvu pa se je hitro razvijala; z osemnajstim letom je že popolnoma dorasla ter se je telesno kakor tudi duševno kar najbujnejše razvila.

Tisto leto, ko je Lucija — tako je bilo ime Starmanici — izpolnila dvajseto leto, je odrinil k vojakom Resnikov France z Goljave. Uvrstili so ga med pionirje, ki so bili nastanjeni blizu večjega trga ob meji zelene Štajerske. Nepokvarjen je zapustil domačo hišo s trdnim sklepom, da bo tudi pri vojakih čuval mladeniško čast. Dobro se je držal nekaj časa; pozneje pa so ga tovariši speljali na krivo pot. Prostost, ki jo je užival pri dotičnem oddelku, mu je bila v pogubo. Privadil se je ljudi in kraja ter prej, kakor je mislil, je pozabil storjeni sklep.

Seznanil se je z mladenko, ki ga je s svojo telesno lepoto in prijazno besedo pričarala nase. Približal se ji je z mamljivo besedo in s sladkimi obljubami, ki pa niso prihajale iz srca. Lucija je postala nesrečna in

nekega dne mu je jokaje priznala, da je izgubila deviško čast. Ta jo je tolažil z ljubeznijo ter ji obetal, da jo popelje v svojo domovino, katero je nesrečnica poznala le pod izmišljenim imenom. Prosil jo je, naj ostane mirna ter ne izda njegovega imena, kar mu je Lucija tudi obljubila. France se je navidezno pomiril, na duši pa mu je ležal kamen nemira. Še tisti teden je bil njegov oddelek prestavljen na Koroško, kamor je moral oditi tudi on.

V ozki dolini med visokimi gorami je bilo pionirjem odkazano novo bivališče. Francetu je ugajala izprememba kraja, ker je upal, da bo, daleč od neljube osebe, pozabil svojo zmofo ter se iznebil neprijetnih spominov. A bridko se je varal. Tudi tukaj mu ni prizanesla nemirna vest in v ušesih mu je neprestano zvenelo: zapeljivec, slepar! Vsak večer, preden je zatisnil oči, se je moral boriti s takimi očitki in ko se je prebudil, mu je bila prva misel, da je onesrečil sebe in njo, ki je verjela njegovim lažnim besedam.

Francetu je potekala vojaška doba. Še nekaj tednov in odslužil bo ter se povrnil domov. Zasižalo mu je novo upanje. Doma se bo otresel morečih misli, pozabil bo nesrečo, v katero je zabredel, in popravil zmofo s poštenim življenjem. Ogibal se bo slabe to-

varšije in vsega, kar bi ga spominjalo minulih dni.

Z vidnim znakom duševne potrnosti se je povrnil v domačo hišo. Očetu je dopadala sinova resnost, hvalil je njegovo obnašanje, ni pa mu ugajala njegova molčečnost in zamišljenost. Nad vse so ga zanimala dogodbe iz vojaščine, a France se je vedno izogibal takim pogovorom. Mati pa se je radovala, da si ji je sin tih in nepokvarjen vrnil iz tujine, ki je izpridila že toliko mladih src. Dobra žena ga je sodila le po zunanosti; v njegovi notranosti bi bila našla neozdravljivo rano, ob kateri bi se bili povsem drugačni občutki zbudili v njeni duši.

Bilo je lepe majniške nedelje. France je obhajal svoj trideseti rojstni dan. Zamišljen je sedel za mizo, pred očmi pa so se mu vrstili dogodki iz zadnjega desetletja. Kakor oblaki ob neurju tako so se podile njegove misli sem in tja. Polastile so se ga temne slutnje, ki se jih kljub vsemu prizadevanju ni mogel iznebiti.

Kar nenadoma so se odprla vrata in vstopil je poštni sel. Še preden se je France zavedel, je pred njim na mizi ležalo drobno pisemce, naslovljeno na njegovo ime. S tresočo roko je raztrgal ovitek; pisavo, v katero je sirmelo njegovo oko, je poznal.

sko leto za pobožne fante in dekleta. Letos smo imeli pa čisto nekaj drugega, in sicer za vse! Gospod provizor je za nedeljo 14. septembra povabil v naš kraj veleznane nčenjaka in «Bogoljubovega» urednika Kalana, da bi spravil v red izgubljene ovčice. No, to smo enkrat imeli špas pri prvem in drugem opraviilu. Predvsem nam je g. Kalan s prižnice povedal, kaka sreča nas je doletela, da moremo vsaj enkrat iz oči v oči in iz obličja v obličje gledati njega — Kalana! Da bi nam še ostreje predočil, kako bi se mi morali tega veseliti, nam je povedal, kako se je prejšnji dan, v soboto, vozil z brežiškega kolo-dvora v Pišce. V voz je bil vprežen mlad žrebec. Od veselja, da je vozil gospoda Kalana, je ta hudobni žrebec ves čas poskakoval in rezgetal. G. Kalan je tudi primerno pokazal na prižnici, kako je žrebec prhal in delal komplimente. No, zdaj je g. Kalan raztolmačil, da imajo tudi naši fantje dosti take razposajenosti in dobre volje, ki je pa ne znajo prav izrabljati. Oponašal je dalje «babe», kako se prizibljuje v cerkev pol mrtve, namesto da bi priskakljale in je sam začel poskakovati na prižnici. Povedal je nato, kako pobožni so fantje v Švici, kjer že proti cerkvi korakajo s sklenjenimi rokami in molijo. Zvedeli smo tudi zgodbo o neki Marijini družbenki, ki je v gostilni plesala, pa jo je na mestu zadela šiba božja. Najmanj stokrat pa je g. Kalan omenil pri obeh pridigah tudi tebe, presneta «Domovina», in ostale napredne liste. Obe Kalanovi pridigi sta bili tako imenitni, da bi po našem skromnem prepričanju spadali na kak «furež» v predpustnem času. Eno pa vprašamo: ali naj še puščamo mladino k takim razlagam božjega nauka, da izgubi spoštovanje do svetega kraja? Morali ste samo videti, kako se je mladina pri obeh pridigah zabavala, smejala in norce brila! In splošna sodba o tem teatru? Napredno ljudstvo, ki tvori 90 odstotkov v naši župniji, je s pomilovanjem obsojalo uprizoritev te čudne

komedije. Razsodnejši klerikalci pa so se tako sramovali, da so se po končanem opraviilu kar razšli. Samo eden, ki ga ne štejemo med najbolj brihtne, se je na vse grlo smejal in dejal: «Al' smo 'meli denes le prekleti hec per maši!» No torej, g. Kalan! Le parkrat še pridite, pa ne boste v vsej fari imeli več pet somišljenikov! Kljub vinu in goricam, o katerih ste rekli, da so letos k sreči uničene, je ljudstvo pri nas politično zavedno, trezno in razsodno, da reče bobu bob, popu pop in prismo di prismo da. Gospod provizor pa ima tudi smolo: česar se prime, vse se razmaže. Bolj ko agitira po fari, manj ima klerikalcev. Čim večkrat pokliče «tigre» na shode v Pišce, tem bolj se blamira in tem bolj jih ljudje spregledajo. Oh, gospod provizor, opustite politiko in vrnite se zopet v cerkev, Sveti duh vam bo milostljiv, mi vas bomo pa zopet spoštovali!

LAŠKO. Panika, ki se je polastila tukajšnjih klerikalcev pred «Domovino» in demokracijo, je grozovita. Seveda preplašeni klerikalci bi radi na tukajšnje dopise v «Domovini» odgovarjali. Ker pa vsakokrat nagromadijo v «Slovenskem gospodarju» toliko budalosti in čenč, zato jim urednik tega lista, kakor sami izjavljajo, odgovarja, da naj le molče. Toda kljub temu so še vendar laški klerikalci tako nesramni, da se oglašajo zopet v «Slovenskem gospodarju» z dne 18. septembra in so ponovno namlatili pod naslovom «Laško» take otročarije in zabitosti, da se jim vsak razumen človek pomilovalno smeje. Sicer pa je tudi smeh nekaj vreden, zato bi menda bilo na svetu žalostno, če bi ne bilo klerikalcev, posebno tako brihtnih, kakor so naši.

SEVCE BLIZU SV. MARJETE. Slučajno me je peljala pot pred kratkim iz Sevc proti Trnovem. Kakor vse ceste v naši svetokrištofski občini, tako je tudi ta popolnoma zapuščena in skoro bi bil prevoz nemogoč. Ako gre človek peš, mora biti previden, sicer bi padel. Pod vasjo Tinovo so dali spomladi popraviti

klerikalni odborniki občestni jarek in stvar tako uredili, da je prišel velik jarek sredi ceste in je sedaj nevarnost, da voznik prevrne ali pa polomi svoj voz. Sicer pa se še nič ne brigajo za popravo te ceste klerikalni občinski odborniki. Pač pa so se pričeli zanimati za zboljšanje te ceste nad vse delovni gospodje občinski odborniki JDS.

LAŠKO. Zadnjega sejma v Laškem se je udeležil tudi klerikalni zajček iz Unižnega pri Dolu. Možakar je privedel s seboj cele zaboje avtonomističnega semena in ga je kar zastoj razsipaval med ljudstvo. Ker pa je to seme neplodovito, zato je napravil slabo kupčijo in odrajl domov z dolgim nosom ter se do kosti blamiral. Oh, mož, nikar ne farbajte več ljudi, kajti v ljudskih glavah se svita in tudi kmet spoznava, da ga še ni nobena stranka tako grdo opeharila in privedla v tako nesrečo, kot ravno klerikalna.

VOJNIK. Otvoritev sadnega ogleda s posebnim oddelkom za čebelarstvo tukajšnje okolice bo v nedeljo dne 5. oktobra ob 8. uri v posojilnični dvorani s poučnim predavanjem o sadjarstvu. Sklep bo v torek dne 7. oktobra ob 14. uri z razdelitvijo nagrad in z licitacijo razstavljenega sadja. — K obilnemu obisku vabi posebno kupce podružnični odbor sadjarskega in vrtnarskega društva.

ŠMARJE. (Iz popotne torbe.) Dovolite, gospod urednik, da tudi jaz stresem v vašem uredništvu svojo popotno torbo z novicami iz naših krajev. Imam tako službo, da prehodim razne koticke, posebno v šmarškem, kozjanskem in rogaškem okraju. Vinogradniki bodo imeli letos za 70 odstotkov slabšo trgatve kot lani. Imeli smo trikrat točo, ki je mnogo potolkla. Prebivalstvo pa je zdravo kakor riba v vodi, da le tu in tam odrajlja kdo na drugi svet. Pa tudi politika je tod živahna in ima svoja zavetišča. V nekaterih farah duhovniki strašno sovražijo naprednjake in sploh vsakogar, ki noče trobiti v njihovo politikujočo trobento, a kaj šele, da

Lucija je po marljivem poizvedovanju našla njegovo pravo bivališče. Iz njenega pisanja je France izvedel, da je kmalu po njegovem odhodu na Koroško porodila hčerko, ki nosi njegovo ime. Opisala mu je vso revščino in sramoto, v katero je zagazila, ker je verjela njemu, zapeljivcu in sleparju. Kakor puščice so ti očitki padali na njegovo srce, ki je že nekoliko ozdravljeno pričelo zopet krvaveti.

Najhujše pa je Franceta čakalo na koncu pisma. «Ker se naju ti sramuješ,» je zvenelo očitajoče iz zadnjih vrstic, «se Te ne sramujeva jaz in Tvoj otrok. Poiskati Te hočeva, naj bo še tako mučna in dolga pot, in ko Te najdeva, bodeva stopili pred Te, zahtevajoč izpolnitve Tvojih obljub...»

Prebravši pismo, se je France naslonil na mizo. «Poiskati te hočeva,» mu je zvenelo v glavi in srce mu je tolklo, kakor težko kladivo. — «Kaj naj storim?» je premišljal in čelo so mu orosile pótne kaplje. «Ali naj ju počakam doma? Kaj porečejo ljudje...? S prstom bodo kazali za mano! Koliko solz bo to razkritje povzročilo materi, kadar izve, kako grozovito se je motila o meni...»

Raztrgal je pismo ter je vstal od mize. Zsvitalo se mu je v glavi; našel je izhod, kjer bo ušel sramoti. — «Izgini,» mu je svetloval tajen glas. «Tja pojdi, kjer te nihče ne pozna in razdri vsako sled, ki bi vodila do tebe.»

Ni se mogel ustavljati skrivnostnemu ukazu. Priznal je zaslužen kazni, zato je

sprejel tudi pokoro. Tisto noč je France zadnjič spal pod domačo streho.

Zjutraj zarana je odpotoval z izgovorom, da mora po opravkih v mesto. Od tam je pisal, da sta se sešla s prijateljem, ki mu je izven dežele našel krasno službico, katero je moral nemudoma nastopiti. V resnici pa se je z vlakom odpeljal na Koroško, kjer je po posredovanju nekega znanca dobil delo v tovarni blizu mesta, v katerem je bival kot vojak. Tam je v potu svojega obraza služil in jedel vsakdanji kruh.

Kakih osem dni po njegovem odhodu je pripotovala na Goljavo žena, noseča na glavi veliko culo, za roko pa je vodila desetletno deklico, jokajočo zaradi gladu in utrujenosti. Povedala je, da je tujka brez hrane in stanovanja, da išče usmiljenega srca — človeka, ki bi jo vsaj začasno sprejel pod streho. Usmilil se jo je Resnik ter ji ponudil stanovanje v svoji koči, sosedje pa so jo zalagali z živežem. Pozneje, ko se je privadila kraja, je pričela šivati in popravljati obleko; njen zaslužek je rasel ter je zadostoval njunim potrebam.

Starmanica — tako so jo klicali vaščani — je z ljudmi le malo občevala, tudi svoje hčerke ni pustila v druge hiše. Nikomur ni razkrivala, odkod in po kaj da je prišla na Goljavo. Izvedela je po ovinkih, da se ji je umaknil on, katerega dolžnost je bila ostati ter ji pomagati. To jo je navdalo z bridkostjo; iz hvaležnosti do Resnika, njenega

dobrotnika pa se je premagovala, da mu ni razkrila tajnosti, ki so jo prignale na Goljavo. Niti stari Urši, občinski revici, se ni posrečilo izvedeti drugega, kakor da je Starmanica ime Lucija in njeni hčerki Francka, obe da sta siroti brez svojcev, navezani na usmiljena srca in na lastni zaslužek.

Svojo hčer je vzgojila Starmanica v marljivosti do dela, zraven pa ji je vcepila mržnjo in nezaupanje do moškega spola. Nikdar ji ni omenila besedice o njenem očetu, po katerem je deklica tudi ni povpraševala, dasi je večkrat, ko je doraščala, mislila nanj. Spoštovala je svojo mater, zato je ni hotela nadlegovati z vprašanji, na katera ni pričakovala odgovora. Razumela je slednjo njeno željo in največje veselje ji je bilo, videti materno zadovoljnost. Njena pot je bila v cerkev in po opravkih; hodila je najraje sama. Vajena samote ni hrepenela po zabavi; zavedala se je uboštva, v katerem je zrastle, in pa pri tajejnih vzdihov in solz svoje matere, ki so ji grenile življenje.

Tako sta živeli Starmanica nepoznani na Goljavi v Resnikovi koči. Družčino so jima delali črvi, glodajoči v trhljih stenah, ki so že celo stoletje služile svojemu namenu. Spočetka nista ob šumenju v preperlem lesu slutili ničesar hudega; ko pa ju je zbegala Urša, ju je začel obhajati strah. Francka se je bala, ker je videla trepetati mater, katero so mučili notranji boji in nemirna vest.

(Konec prihodnjic.)

bi kar po njihovem taktu plesal. Ponekod že kar ne poznajo nobene meje v sovraštvu do bližnjega. Ljudje, tudi zvesti pristaši duhovniške stranke, pa se vendar že pričenjajo zgražati. Naprednjaki seveda tem manj klonajo tilnike, čim bolj farizejski priganjači oznanjajo sovraštvu. Ljudje že vprašujejo: «Ali je to, kar dandanes uganja Koroščeva duhovščina, še kaj podobno onim lepim naukom, ki jih je oznanjal Kristus? Ne in ne! Kristusova prva zapoved je bila: «Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!» On ni ustanavljal vsakovrstnih družb, ki goje samo hnavščino in nazadnjaštvo. On je šel med ljudstvo z resnico in dobroto, današnji Koroščevi duhovniki pa z obrekovanjem in sovraštvom. «O, ko bi Kristus zopet prišel na svet in videl, kaj se marsikod uganja v hramu Gospodovem in kako se zlorablja njegovi sveti nauki — zopet bi segel po korobač in izgnal vse tiste, ki mešetarijo s politikom in strankarsko zagriženostjo.» Tako pravijo ljudje. Jaz jih poslušam, pa nikoli nič ne rečem. Raje zapišem, da se izve tudi drugod, kjer se ljudem enako pričinja svitati. — Popotnik.

RUŠE PRI MARIBORU. V nedeljo dne 21. septembra dopoldne se je tu vršil ustanovni občni zbor Samostojne strokovne delavske Unije. Ruše so čitateljem «Domovine» že znan kraj tudi s te strani, da človek ni varen svojega življenja, kadar spregovori resnico. Od nekdanje že velja, da resnica oči kolje in verjamemo, da to posebno težko dene naši klerikalno-socijalistični (črno-rdeči) demagoški politiki in njihovim predstavnikom, kadar se jih zasači na lažeh. Najslabše izpričevalo po so si dali s tem, da so skušali že večkrat prevpiti resnico z noži. Še nam je v spominu napad na g. Stromarja in še mnogotera «prügelbandarska» prijaznost. No, naše napredno delavstvo, ki izhaja iz zdravega naroda, se takih nasilnežev ne boji in gre kulturno pot, kakor jo kaže «Unija». Tudi zmerjanja z «Orjunci» se ne boji naše delavstvo, ker predobro vé, da so to samo zadnji poskusi nepoštenih klerikalcev in socijalistov in da hočejo z obrekovanjem nametati peska v oči tudi drugim, kakor so ga sebi, da že v resnici ne morejo več videti, kaj je prav. Na Ljubnici v gostilni g. Schmiedhoferja se je sestalo lepo število članstva, da z ustanovnim občnim zborom zastavi korak k sistematičnemu preporodu našega narodno čutečega delavstva. Predsednik pripravljalnega odbora, tov. B. Vrhovnik, je poveljal občni zbor in pozdravil delegata iz centrale v Ljubljani, prav tako pa tudi navzoča zastopnika nasprotne delavske organizacije z izjavo, da si upa naša organizacija nastopiti nemoteno pred vsakomur in da ji ni treba in da tudi noče skrivati pred nikomur svojih odkritih namenov, ker se zaveda z vsem članstvom vred, da je njih delo pošteno. V odborovem poročilu je podal tovariš tajnik Anton Varšek sliko o delovanju pripravljalnega odbora. V štirih glavnih sejah in nekaterih sestankih smo si jasno razložili pot, po kateri moramo iti, ako hočemo prodreti s svojimi zahtevami; predvsem pa potrebujemo zdravo in napredno strokovno organizacijo. Da, tudi mi spoštujemo delavca vsake narodnosti, toda na naših tleh najprej kruha našemu rojaku sotrpinu. Tudi to je ena onih velikih razlik, ki nas ločijo od toliko obljubljenih socijalistov, ki niso za nas še nikdar nič storili, razen pobirali članarino. (Odobrovanje.) O stanju članstva je poročal nadalje tajnik, da je do sedaj 33 rednih članov in 7 takih, ki še niso poravnali članarine. Žalostno pa je dejstvo z obeh strani, da je eden največjih

vzrokov, da ni več članov, ta, da se mnogi boje vstopiti edino radi groženj nasprotnikov, češ, da jih bodo s «totenšlegerji». To je vse prej kakor kulturno in pošteno od naših nasprotnikov. Mi jim ne bomo odgovarjali na ta način, ampak dobro vemo, da bodo nasprotniki prav s tem sami sebe uničili. Po blagajnikovem poročilu je bilo delovanje odbora odobreno in nove volitve so poverile vodstvo organizacije sledečim tovarišem: predsednik Benedikt Vrhovnik, podpredsednik Anton Jezernik, tajnik Rudolf Piščanec, blagajnik Miha Valentan, odbornika Franc Duh in Franc Šket, namestnika Valentin Peklar in Avgust Pajnik, preglednika Anton Varšek in Franc Korošec. Ob 12. uri je bil občni zbor zaključen. — Tovariše, ki še niso prijaviili svojega pristopa, pa nujno pozivamo, da se prijavijo, kajti le v močni organizaciji je moč in naša zmaga.

Kmetijski pouk

POMANJKLJIVO GOSPODARSTVO NA PAŠNIKIH.

Po naših pašnikih ni videti nobenega gospodarstva, pa naj pogledamo na pašnike gor na planinah ali pa na pašnike in naše gmajne, ki leže po dolinah. — Povsod se nam kaže enaka slika, kar se tiče našega dela. Pri nas smo celo tega mnenja, da na pašniku ni treba nobenega posebnega dela. In vendar so pašniki ravno tako potrebni dela in ravno tako hvaležni zanj kakor naše njive in travniki. Vsa vrednost in rodovitost se ravnata danes najbolj po tem, kar mi za pašnike storimo dobrega.

Današnje gospodarske in živinorejske razmere nas naravnost silijo, da pašnike skrbneje obdelujemo, da jih gnojimo in pripravimo na ta način do večje rodovitosti. Pašniška ruša ni odvisna zgolj od zemlje, lege in podnebja, ampak tudi od našega dela in gnojenja. Če pogledamo v druge kraje, vidimo, da je res tako. Ondotna žlahtnejša trava in bujna rast sta posledica skrbnega dela in dobrega gnojenja.

Na prvi pogled so pašniki po drugih krajih vse bolj čisti kakor pri nas. Ta čista ruša je sad skrbnih rok. Po naših pašnikih in gmajnah pa raste vsa mogoča šara, nepotrebno grmičevje in razna plevelna zelišča. Ta divja navlaka dela silno slab vtis na vsakega, kdor ima količkaj čuta in zmisla za dobro in varčno gospodarstvo, ne glede na to, da nam gre na ta način vsako leto veliko pašnega prostora v izgubo. Ker se nihče ne briga za čiščenje, je prav tej malomarnosti najbolj pripisati, da se šopiri po pašniku čimdalje več ničvredne šare in da zmanjkuje čimdalje bolj potrebne paše.

Sedanje gospodarstvo z našimi pašniki ni nobeno gospodarstvo. Zadnji čas je, da tudi za pašnike kaj storimo. Predvsem je važno, da jih očistimo in otrebimo vsega, kar znižuje vrednost paše. Odstraniti moramo nepotrebno grmovje in pritlično grmičje, kamenje itd. Iztrebljena in očiščena mesta naj se posejejo s travnim semenom ali senenim drobnom. Nadalje moramo skrbeti za gnojenje pašnikov, ki bo največ pripomoglo, da se bodo naselile žlahtne pašne trave in da bo izginil razno-

vrsten plevel in z njim vred tudi slabe in trde pašne trave. Sedaj na jesen je čas, da se lotimo naših zanemarjenih pašnikov in da jih na en in drug način zboljšamo. S tem bomo dvignili rodovitost in vrednost paše, kar bo hvaležno pričala tudi živina, ki bo prišla na take pašnike.

Očiščeni in dobro oskrbovani pašniki bodo pa tudi v blagostanje in ponos občini in posameznikom.

OPEŠANI SADNI VRTOVI.

Opešane sadne vrtove spoznamo na tem, da ni opaziti na njih nobenega prirastka na vejah, nobenih novih poganjkov, niti potrebne rodovitosti. Nasprotno, tu in tam se začne kaka veja sušiti in veje so rade poraščene z lišajem. Nobenega življenja, nobene prave rasti! Po vejah je malo listja in še to izgleda bolj slabotno. Starikavost in bolehnost odsevata s takega drevja namesto sočne in krepke rasti, dasi drevo še nikakor ni tako staro, da bi moralo zaradi tega pešati.

Po bogatih sadnih letirah, kakršna je ponekod letos, nam drevje tudi rado zastane v rasti, ker je zemlja po taki letini preveč izsesana in izdelana.

Če nam sadno drevje opeša zaradi obilne rodovitosti in zaradi pomanjkanja potrebne strežbe in gnojenja, potem je treba takemu drevju gnojiti. Z gnojenjem pomagamo drevju in spodaj rastoči travi. Prav sedaj je čas, da na to mislimo in da storimo, kar treba za gnojenje.

Sadnemu drevju gnojimo z gnojnicco, hlevskim gnojem ali pa z umetnimi gnojili. Izvrstno deluje gnojnica, ki pomaga drevju in travi. Prav dobro učinkuje tudi hlevski gnoj, če ga raztrosimo jeseni po vsem sadnem vrtu, da ga izpirata dežnica in snežnica. Tako gnojeni sadni vrtovi izgledajo vse drugače in dobimo z njih vse boljše pridelke in košnje, kakor jih imamo danes. Pomnimo, da brez rednega gnojenja ni rednih letin na sadju, niti bogatih košenj zelene trave. Po naprednih živinorejskih deželah gnoje vsako leto sadne vrtove in imajo zato vsako leto več ali manj bogate sadne letine in bogate košnje.

Če nimamo domačih gnojil za sadni vrt — kar bi seveda ne smelo biti — potem si moramo pomagati z umetnimi gnojili. Najbolje storimo, da vzamemo vse tri vrste gnojil, namreč apnov dušik, Tomasovo žlindro ali superfosfat in kalijevo sol v običajnih količinah. S takim gnojenjem pospešimo vsestransko rodovitost takih nasadov.

Sadne vrtove imamo navadno tik doma ali vsaj blizu doma. Zato so posebno pripravni za gnojenje z gnojnicco, ker ni treba gnojnice v tem primeru daleč voziti. Že zaradi tega bi morali imeti povsod gnojnične jame. Sadni vrt in gnojnična jama, to bi moralo biti pri naših kmečkih domovih v tako tesni zvezi, da si enega brez drugega niti misliti ne moremo. Tako kakor po drugih naprednih krajih! Potem bodo prišli tudi naši sadni vrtovi do pravega življenja in ne bodo tako žalostno hirali, kakor jih vidimo danes hirati tu in tam po naših krajih.

Gospodarstvo

TEORETIČNA PREDAVANJA O VINO-REJI.

Oddelek za kmetijstvo mariborske oblasti razglašča:

V času od 13. do 15. oktobra t. l. se bodo vršila v državnih trtnih nasadih, in sicer: 1.) v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru, 2.) v Gornji Radgoni, 3.) v Šmarju pri Jelšah in 4.) v Dramljah (Sv. Uršula) pri Celju, če se prijavi za to dovoljno število udeležencev, teoretična predavanja in, v kolikor to dopuščajo obstoječe priprave, tudi praktična razkazovanja o vseh k vinski trgatvi in spravlanju vinskega mošta spadajočih opravilih in manipulacijah, kakor: o pripravljanju in čiščenju posode za trgatev; o branju, pečljanju (repkanju) in maščenju grozdja; o določitvi sladkorja in vinske kisline v moštu; o ravnanju z vinskim moštom iz gnilega ali nepopolno dozorelega grozdja; o izboljšanju vinskega mošta; o uporabi žvepla pri spravlanju mošta; o pogojih pravičnega kipenja (vrenja); o času pretakanja in o glavnih boleznih vinskega mošta ter vina.

Dostop je prost vsem vinogradnikom, viničarjem in drugim interesentom, ki prijavijo svojo udeležbo do najkasneje 10. oktobra t. l. vodstvu dotičnega nasada.

To se naznanja vsem okrajnim zastopom, občinskim uradom, vinarskim društvom in kmetijskim podružnicam mariborske oblasti, da skrbijo za čim številnejši obisk teh v svrhu povzdiže kvalitete naših vin služečih predavanj.

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Na novosadski blagovni borzi se je 1. oktobra prodajala: pšenica (baška) stara po 380 dinarjev, nova po 355 dinarjev; ječmen po 365 dinarjev; oves baški po 250 dinarjev, banatski po 255 dinarjev; turščica baška po 275 dinarjev, sremska po 230 dinarjev; fižol po 520 dinarjev; moka «0» po 690 dinarjev, št. «6» pa po 388 dinarjev, vse na debelo za 100 kilogramov.

ZIVINA. Na ljubljanskem živinskem sejmu dne 1. oktobra se je tržil kilogram žive teže: voli prvovrstni do 15 dinarjev, drugovrstni do 13 dinarjev 50 par, tretjevrstni pa do 12 dinarjev 50 par; krave debele po 12 dinarjev 50 para, klobasarice 7 do 9 dinarjev; teleta 16 do 17 dinarjev; prašički plemenski, 6 do 8 tednov stari, od 250 dinarjev dalje; konji od 3000 do 10.000 dinarjev.

KRMA se je na zagrebškem sejmu dne 1. oktobra prodajala: navadna detelja 125 do 169 dinarjev, lucerna 125 do 150 dinarjev, otava 115 do 150 dinarjev, seno prvovrstno 113 do 125 dinarjev, drugovrstno 85 do 100 dinarjev in slama 75 do 125 dinarjev — vse po 100 kilogramov.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 1. oktobra v devizah: 100 avstrijskih kron za 10 1/2 pare, 100 italijanskih lir za 317 dinarjev 50 par do 320 dinarjev 50 par, 1 dolar za 72 dinarjev 40 para do 73 dinarjev 40 para, 100 češkoslovaških kron za 217 do 220 dinarjev, 100 švicarskih frankov za 1391 dinarjev 50 para do 1401 dinarjev 50 para, 100 francoskih frankov za 388 do 390 dinarjev.

Beležke

⊕ Klerikalni umazanec ali «Lažiljub», ki ima še vedno za svojega neodgovornega urednika sedanjega ministra Sušnika, strahovito razsaja, ker se ljudem samim pričenjajo odpirati oči; ker volilci sami uvidevajo, da so klerikalni tigri tudi na vladi pojedli svoje volilne obljube; ker kmetje sami na lastni koži čutijo, da se davki neusmiljeno iztirjavajo; ker klerikalni pristaši sami spoznavajo, da tigrovska vlada nasipa dobrote samo v korita nekaterih podrepnikov. «Lažiljub» pa se zaleta v nas, ki samo po resnici in pravici tolačimo razpoloženje kmečkega in delavskega

stanu, in pravi, da smo — hujskači. Četudi je od «Lažiljuba», je vendar prebutasto!

+ Radičevci še niso ministri. Par tednov se že prerivajo štirje radičevski ministrski kandidati sem in tja. Vsesi pa se ne morejo, ker ne gre tako od rok, kakor so gospodje mislili. Radič sumi, da ga je Davidovič potegnil, zato mu sporoča, da naj stvar pusti v miru, če je ne mara izpeljati. Radič je seveda pred svojimi seljaki precej blamiran: vsa leta je izpovedoval, da njegovi ljudje nikoli ne bodo v Beogradu ministrovali, zadnjič pa je zopet opravičeval njihov napovedani vstop v vlado, — a zdaj iz vsega ni nič. Bližnji dnevi bodo pokazali, da komedija sedanje sporazumaške vlade gre naglo h kraju.

Tedenske novosti

* «Krvavi denar» je naslov naši novi obsežni povesti, ki jo je spisal znani naš ljudski pisatelj Anton Stražar in jo «Domovina» začne v kratkem priobčevati s slikami. Godi se ta povest v prvi polovici prejšnjega stoletja in jo odlikujejo vse vrline Stražarjevega peresa: zgodovinska dejstva, nagel razplet dejanj in lep domač jezik. Opozarjamo zamudnike z naročnino, da bo marsikomu žal, ako mu uprava list ustavi ob početku te naše nove povesti, ki bo zopet vzbujala splošno zanimanje.

* Zveza bivših vojakov svetovne vojne. Dne 31. avgusta na Brezjah izvoljeni odbor se je v svoji seji dne 1. septembra t. l. konstituiral tako: predsednik M. Colarič, I. podpredsednik Jernej Hafner, II. podpredsednik Ig. Mihevc, tajnik Fr. Bonač, namestnik Matičič, blagajnik R. Wagner, namestnik invalid Strle; odborniki: Juvan, Paulin, Rado Sturm. Ta odbor je prevzel od sklicateljev sestanka dne 31. avgusta na Brezjah, ki so od prebitka darovali 1000 Din vojnim slepcem, 1000 Din pa Udruženju invalidov, nalogo izvršiti sklepe zborovalcev na Brezjah. Poslal je ministrskemu svetu in narodni skupščini sledeči poziv: Dne 31. avgusta t. l. se je zbralo nad 5000 bivših vojakov iz vse Slovenije na Brezjah (okraj Radovljica). Na tem zboru je bil soglasno sprejet tudi sledeči poziv: Državno vodstvo, kraljevo vlado in narodno skupščino slovesno pozivljamo, naj kar najbolj pospešita resničnim potrebam tovarišev invalidov ter njihovih svojcev ustrezajoč zakon in pravično izvajanje tega zakona. Enako naj tudi poskrbita za dostojno oskrbo vseh vojnih grobov in pokopališč brez razlike v vsej državi potom vojaške in civilne uprave v sporazumu s prebivalstvom in duhovščino. Podpisani odbor, dne 31. avgusta od zborovalcev na Brezjah v to poverjen, sporoča ta poziv kr. vladi in narodni skupščini v trdnem zaupanju, da bo vsaj 10. leto, odkar so padle prve žrtve v svetovni vojni, državno vodstvo storilo, kar smo dolžni žrtvam vojne. Pripravlja pravila za Zvezo bivših vojakov svetovne vojne in dostojno spominsko ploščo za svetišče na Brezjah. Skušal bo vse storiti, da se pravično poskrbi za tovariše invalide, za ubožne svojce padlih tovarišev, da vsaka župnija ali občina postavi vsaj skromen spomenik (ploščo) padlim rojakom, da se zbero kmalu zadostna sredstva za skupen velik spomenik vsem padlim slovenskim vojakom v središču Slovenije in se dostojno uredi vsa vojna pokopališča v Sloveniji. V dosegu teh namenov prosi vse rojake, da se odzovejo z obilnimi darovi na naslov: Prosvetna zveza (za

Zvezo bivših vojakov), Ljubljana, Miklošičeva cesta 7 ali na upravo enega izmed slovenskih dnevnikov. Pozivljamo vse organizacije, naj poskrbe za dostojno okrasitev vojnih grobov že za letošnje Verne duše in za osnovanje krajevnega odbora za spomenik padlim vojakom v vsaki župniji! — Odbor Zveze bivših vojakov.

* Našim delavcem! Avstrijska vlada je našemu zunanjemu ministru sporočila, da v avstrijski republiki vlada velika brezposelnost. Opozarjajo se torej naši delavci, naj ne gredo v Nemško Avstrijo iskat zasluzka, ker ga nikakor ne bodo našli. Pač pa s tem povzročajo samo brige našim konzulatom, ki v to nimajo dovoljnih kreditov na razpolago.

* Naši rojaki v Ameriki. V slovenski koloniji v Clevelandu je bil nedavno trgovec Gabrijel Trampuš napaden od neznanega lopova ter smrtnonevarno ranjen. Trampuš, ki je bil rodom iz Preske pri Medvodah, je podlegel težki rani. — V Ameriki sta v zadnjem času umrla rojaka Franc Mesojedec, rodom iz Male vasi pri Velikih Laščah, in Martin Turek.

* Velik lov na volkove in divje svinje. Ker se vedno bolj množe slučajji, da volkovi v okraju Foča v Bosni napadajo živino in drobnico, je poglavar tamkajšnjega sreza odredil veliko gonjo na volkove in divje svinje. Pozivu se je odzvalo veliko število lovcev. — Računa se, da se bo gonje, ki bo trajala več dni, udeležilo nad 200 lovcev.

* Najvišji dimnik v Jugoslaviji gradi mestna elektrarna v Zagrebu. Visok bo 158 metrov, v premeru pa bo imel tri metre. Z izgradnjo novega dimnika hočejo shčediti električno energijo.

* Smrtna nesreča se je te dni pripetila na parni žagi barona Borna na Pristavi pri Tržiču. Štirinajstletno delavko Jozefo Vodnik, ki je bila zaposlena pri stroju za rezanje zarez v doge, je stroj potegnil v kolesje ter jo zmečkal. Ko so ji delavci prihiteli na pomoč, je bilo že prepozno. Deklica je takoj izdihnila.

* Lovska sreča. Inženjer Rus z Bleda je preteklo nedeljo z eno kroglo ustrelil dva gamsa; eden je bil pet-, drugi sedemletni samec.

* Dalmatinski kaznjenci v Mariboru. Te dni je bilo iz Šibenika pripeljanih 26 moških in 5 ženskih kaznjencev v mariborske zapore. Spremljalo jih je 9 orožnikov. Med kaznjenci so težki zločinci, nekateri so obsojeni na do smrtne ječo.

* Napoveduje se huda zima. V Slavoniji in Bosni napovedujejo kmetje po gotovih znakih v narodi za letoš zelo hudo zimo. V oko-

lici Sarajeva so se v posameznih vaseh že pojavili volkovi. Hlad res že precej prišiška, toda kakšna bo zima, bomo še — videli.

* **Gosēnice v Sremu.** Iz Slavonije poročajo, da so se v okolici Marovića pojavile v veliki množini gosēnice. Zelje na poljih je v veliki nevarnosti.

* **Težka rodbinska nesreča.** V vasi Češnjici pri Krškem je te dni umrl zadnji sin posestnika Horžena. Od sedmih otrok je ostala pri življenju samo še hčerka Marija. Ta je objemala za škrlatico umrlega brata in si pri tem tudi sama nakopala zavratno bolezen. Posledica je bila, da je kmalu po bratovi smrti tudi ona umrla v krški bolnici. Dogodek je povzročil v vsej dolini obilo sočuvstvovanja.

* **Na lovu obstreljen.** Preteklo nedeljo so imeli v bližini Rogaške Slatine kmečki lov, pri katerem se je zgodila skoraj smrtna nesreča. Lovec Leopold Prah je iz nepoznanega vzroka med lovom naenkrat ustrelil proti 24-letnemu Francu Zobcu ter mu obstrelil levo roko; ena šibra pa je obtičala v prsih tik nad srcem. Zobec pravi, da ga je Prah celo gledal, ko je streljal, vendar med njima ni bilo sovraštva. Ranjenega Zobca so izročili domači oskrbi in je že izven nevarnosti.

* **Neprevidno ravnanje z orožjem.** V Slovenjgradcu se je dogodil te dni nesrečen slučaj, ki je zahteval človeško žrtev. 11letni dečko Ferdo Novak se je igral z lovsko puško, ki je bila nabasana, česar pa deček ni vedel. V veži se je nahajal njegov 10letni prijatelj Josip Breznik. Ferdo je puško sprožil in svinčenka je Jožka zadela v trebuh. Deček je kmalu umrl.

* **Sreča samomorilca.** V ponedeljek dopoldne se je med postajama Kresnice-Litija vrgel pod vlak neki mladenič Lovro Krmelj iz Ljubljane. Po čudnem naključju so ga kolesa lokomotive vrgla daleč od tira ter mu povzročila le majhne poškodbe na glavi in hrbtu. Kandidat smrti se je vsled padca onesvestil. V bližini se nahajajoči kmetje so takoj pristopili k njemu in ga odnesli na kolodvor, kjer je zopet okreval.

* **Neznanega vtopljenca so našli ob bregu Save pri Sevnici.** Vtopljenec je star okoli 40 let in je srednje postave. V vodi je ležal gotovo že 14 dni. Njegove identitete doslej še niso ugotovili.

* **Morilec lastne matere.** V okolici Djakova se je odigral te dni strašen zločin. Posestnik Ferdo Fleše, nasilnež, katerega se je bala vsa okolica, je prišel preteklo nedeljo pijan domov. Njegova mati mu je očitala zapravljivo pijančevanje. To je sirovega sina tako raztogotilo, da je pograbil sekiro in z njo materi razbil lobanjo. Divjaka so naslednji dan zaprli.

* **Prijeta roparja.** Nedavno je bil v Soteski od dveh maskiranih neznancev napaden župnik Volc. Sedaj so orožniki izsledili oba napadalca, ki sta bila prijeta v Zagradcu, kjer sta prodajala puško, ukradeno v župnišču v Soteski. Oba roparja sta imela pri sebi večje ysote denarja, o katerem pa nista mogla izpovedati, kje sta ga dobila. Eden roparjev je doma iz Dolenjske, drugi pa iz kamniškega okraja.

* **Velik požar.** V Obrežju pri Središču je pretekli petek na gospodarskem poslopju posestnika Ivana Šalamuna izbruhnil požar, ki je popolnoma uničil vsa gospodarska poslopja z vsemi pridelki in mnogo poljedelskih strojev. Zgoreli so tudi trije prašiči in vsa perutnina. Služkinja, ki je bila ob izbruhu požara sama doma, se je tako prestrašila, da jo je

popadel srčni krč. Ognjegasci so rešili stanovanjsko poslopje in živino. Škoda znaša nad pol milijona dinarjev.

* **Morilec z Golice — obsojen v Celovcu.** Svoječasno smo poročali, da je dne 6. julija vojni invalid Matija Lederer na Golici zavratno umoril jugoslovenskega finančnega stražnika Alojzija Brinška, ki ga je pri tihotapstvu strogo zasledoval. Lederer je zbežal na avstrijsko ozemlje in je bil 14. avgusta v bližini Beljaka aretiran. Porotno sodišče v Celovcu je te dni Ledererja obsodilo na 3 leta težke ječe.

* **Iz zapora v smrt.** V ponedeljek popoldne se je odigral v Mariboru nenavaden dogodek. Na Glavnem trgu se je zbrala okoli 16. ure velika množica ljudi, ki je opazovala na žici visečega, od električnega toka ubitega 27letnega ključavničarja Henrika Schreyja, čigar obraz je bil takoj ves črn. Henrik Schrey je človek, ki ima precej temno preteklost. — Ravno pred štirinajstimi dnevi je prišel iz kaznilnice, kjer je presedel svojo petletno kazen. Komaj pa je zopet užival sveži zrak svobode, že mu žilica ni dala miru. Zabredel je znova na kriva pota in v ponedeljek je bil že v rokah policije radi nekega izvršenega vloma. Po je bil Schrey pri policijskem komisarijatu zaslišan, ga je stražnik odvedel v policijske zapore. Prišedši tja je stražnik pozvonil, da se mu odpro vrata, a v tem trenutku zleti Schrey okoli ogla v Židovsko ulico, se popne na precej nizki zid, teče po strehi neke hiše v Židovski ulici, hoteč na drugi strani ubežati. Z višine kakih 20 metrov pa mu je spodrsnilo in padel je na mrežo električne žice. Tu je obtičal in se prijel za žico; a to je bilo zanj pogubno, kajti v trenutku ga je ubil električni tok. Mrtvec je visel nad eno uro na žici. Na pomoč je bila poklicana rešilna postaja, ki je po enournem delu spravila

Schreyja iz mučnega položaja. Truplo so takoj položili v pripravljeno rakev in mrliča odpeljali na pokopališče.

Iz raznih krajev

* **Na Javorniku na Gorenjskem** je te dni lokomotiva pri premikanju vagonov skočila s tira. Pozvana je bila takoj pomožna lokomotiva z Jesenic. Tekom treh ur je bila proga zopet popravljena. Večje nesreče ni bilo.

* **V Kamni gorici** je umrla preteklo nedeljo gospa Marija Jalen iz znane narodne rodbine Jalen-Kapus.

* **V Črnomlju** je ob priliki nedavnega živinskega sejma neki žepar izmaknil iz žepa jope Frančiški Novotni iz Črnomlja usnjato listnico s par sto dinarji. Ker se v zadnjem času v velikem številu na deželi pojavljajo prebrisani žeparji, opozarjamo k previdnosti posebno sejmarje.

* **Pri Sv. Juriju ob Pesnici** je bil pri posestniku Strindlu pri spravljanju otave zaposlen tudi viničar France Škerget. Radi neprevidnosti je padel iznad hleva ter si zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev.

Sokolstvo

s Prednjaški zbor sokolskega društva na Polzeli priredi dne 5. oktobra 1924. ob 15. uri na vrtu br. staroste javen nastop vseh oddelkov v obliki telovadne akademije. — Prosimo obilne udeležbe. V slučaju slabega vremena prireditev odpade. — Zdravo!

V naglici.

Gustlček: «Ata, ali je res, da smo ljudje potomci opice?»

Oče: «Jaz že ne, sinko, — morda pa ti!»

Zanimivosti

Strašni trenutki

Pred kratkim je neki argentinski inženjer z imenom Trevellan doživel dogodek, ki ga gotovo ne bo pozabil vse življenje. Inženjer Trevellan je zaposlen v neki ladjedelnici v Argentini. Vročega dne se je hotel po narnem delu malo razvedriti in je jezdil precej daleč na izprehod. Pozno popoldne je nastala huda nevihta. Inženjer je videl, da ji

lan je potegnil konja pod verando, ga ondi privezal in stopil v hišo.

V poslopju je bilo nekaj polomljenih stolov in drugega pohištva. Dobil je vtis, da so prebivalci iz neznanega vzroka naglo zapustili hišo in vzeli le najnujnejše s seboj. Inženjer je začutil nekako tesnobo, ki pa si je ni mogel razlagati. Vsedel se je v največji sobi k oknu, ki je bilo brez šip, in čakal, da se zunaj nevihta poleže.

ne bo mogel uiti, ker je bil konj že precej utrujen; zato je zavil proti majhnj leseni hiši, ki je stala popolnoma zapuščena na bregu reke Parana. Ni bilo žive duše v njej, samo sestradan pes je cvilil v bližini. Trevel-

lan je začel zapuščeni pes zunaj hiše strašno zavijati, nato pa je stisnil rep med noge in pobegnil. Nemiren je postal tudi konj, ki je začel biti okrog sebe, nakar se je odtrgal in zbežal za psom.

Trevellan je zaslišal v zapuščeni omari v sobi čuden šum. Vrata so se počasi odprla. Ker je medtem nastal mrak, ni mogel takoj razločiti, za kaj gre. Istočasno mu je udaril v nos smrad ki je bil tako oster, da je inženjer kar sapo jemalo. Iz temne omare je bulilo vanj dvojje zlobnih zelenih oči, ki so ga naravnost hipnotizirale. Strašne oči so nesišno prihajale vedno bliže in smrad je postal vedno hujši.

Samočni jezdec je sedaj spoznal, koga ima pred seboj. Bila je velikanska kača (boa constrictor), dolga nad šest metrov!

V smrtnem strahu je Trevellan s poslednjim naporom odvrnil pogled od strašne zveri, ki ga je omamila s svojimi očmi. Planil je iz hiše na prosto in se skušal rešiti z begom. Za seboj je slišal oglušujoče sikanje razjarjene kače, ki se je splazila skozi okno in se vila za njim. V blaznem begu je skušal priti inženjer do reke, kjer ga more le voda rešiti gotove smrti, ker v vodo se ta kača ne upa. Računal je, da bo prej prišel do vode, preden ga dohiti grozni sovražnik. V temi je padal, se pobiral, zopet padal in bežal, bežal... Strašno sikanje in neznosni smrad razjarjene boe je prihajal vedno bliže. Še dvesto metrov in rešen je. Inženjer je skočil čez velik kamen, žival za njim. Padel je v jarek, kača je bua zopet par metrov bliže. Kdaj bo konec tega strašnega drvenja za življenje in smrt? Revez je vedel, da se izgubljen, ako še enkrat pade, ker so bile njegove moči že skoro izčrpane. Gorje mu, če ga zaloti zver in se ovije okrog njega! S svojim groznim objemom mu stre kosti in njegovo telo bo počasi izginilo v nenasitni vamp orjaške golazni.

Beg se je nadaljeval. Še nekaj metrov in Trevellan je prišel do Parana. Z zadnjim naporom se je vrgel v naraslo reko in plaval pod valovi, ki so drveli z njim naprej. Ko je prišel zopet na površje, se je ozrl in videl, kačo, kako je hitela ob vodi za njim. V reko se ni upala. Inženjer je plaval počasi na drugi breg reke. Bil je rešen. Npopisno je bil vesel, ko je v temi slišal prav blizu sebe hrzanje njegovega konja. Prestrašena žival je drvela brez cilja po planjavi in prišla do reke, ki jo je preplavala. Najbrže je čutila, da jo more le voda rešiti strašne nevarnosti. Trevellan je hitro skočil v sedlo in zdirjal domov.

× **Zenstvo v Rusiji.** V Rusiji igrajo v političnem življenju veliko vlogo tudi ženske. Zene so delegatkinje sovjetov, sodnice, zagovornice in se sploh nahajajo v velikem številu po raznih državnih službah. Kljub temu pa je življenje ruskih žen žalostno, posebno onih žensk v navadnih poklicih. Težki življenjski pogoji potiskajo rusko ženo od dne do dne v težavnejši položaj. Socialne pomoči je ženstvo od sovjetov le redko deležno. Zlasti so pomilovanja vredne vdove po moških, ki so padli na bojiščih. Koliko je vdov, ki nimajo trske, da bi zanetile ogenj, trpe glad in pomanjkanje, a njih oblačila skoro niso podobna človeškim. Za te reve boljševiki nimajo nobenih denarnih sredstev na razpolago, kajti boljševiki so varčni za vse, kar se ne tiče rdeče armade ali boljševiške propagande. Delovne borze imajo vsak dan v imeniku na tisoče žensk, ki so brez služka in kruha. V določnih dneh je okoli 25.000 učiteljic nezaposlenih.

Ženski kotichek

Lep za pisma. Najboljši lep za pisma je beljak, ki se ne odlepi niti v vodeni sopari.

Lep za kovine in steklo. Steklo prilepiš na železo, baker itd. z nastopno zmesjo: štiri dele trde smole in en del voska deni v posodo in raztopi na žerjavici, pr. mešaj en del dobro zmlete opeke. Zmes in predmete, ki jih hočeš zlepiti, prej malo ogrej.

Nov način za brušenje kos in srpov. Položi koso ali srp pol ure v vodo, kateri si pri-mešal pred rabo nekaj kapljic žveplene kisline ali hudičevega olja. Ako potegneš potem s kamnom enkrat čez orodje, imaš fino, vse-skozi enako ostrino. Ako leži orodje dalj časa v vodi, nič ne de, samo dobro in pazljivo ga je treba obrisati.

Za smeh in kratek čas

Vse narobe.

Jaka Kljuka, ki ne zna brati, sedi v gostilni in zaradi lepšega drži časnik v rokah. Toda narobe. Oštir to vidi in ga vpraša:

«No, kaj je novega, Jaka?»

«Vse narobe po svetu!» se odreže Jaka.

«Pa časnik prav drži, bo pa vse prav!» mu jo zdaj zasoli šaljivi oštir.

A tako!

Že precej vinjen gost se odpravlja iz gostilne, pa še nekaj išče in pravi: «Ali meni se zdi, da sem imel palico s seboj!»

Krčmar nato: «No, to ima že vaša žena, ki vas čaka pred vežo!»

Nerazumljiva stvar.

*Ožbovtov sinček je strašno radoveden in vpraša v šoli kateheta: «Ali je res, da divjaki jedó misijonarje?»

«O, že nekaj so jih pojedli!»

JUHAN
se dobi
v vseh spencerijskih
prodajalnah

Miklošičeva c. 13

«Ali pa pride tak misijonar v nebesa?»
«Seveda, seveda!»
«Ali pa pride tudi divjak v nebesa?»
«Kaj pa misliš! Nikakor!»
«Toda, kako pa more misijonar v nebesa,» modruje Ožbovtov sinko, «če ne pride tudi divjak. Misijonar je vendar v divjakovem želodcu!»

Poziv.

Podpisana K. O. JDS v Stražišču pri Kranju poziva vse tiste, ki ste pred tukajšnjimi občinskimi volitvami razširjali podla obrekovanja o g. Antonu Križnarju, nosilcu naše liste, in obljubljali, da boste očitke po volitvah, ki so se vršile že pred tremi meseci, javno razglasili pred cerkvijo, — da že vendar izpolnite svojo obljubo.

Ako tega ne storite, vas nazivljemo podle obrekovalce in lopove. Nadaljnjo besedo prepuščamo vam. K. O. JDS v Stražišču.

MALI OGLASI

Iščem pisarniško službo

izven Maribora na Stajerskem (na deželi). Najrajši sprejemem mesto občinskega tajnika. Nastop dne 1. maja 1925. Star sem 41 let, oženjen, brez otrok, zmožen pa za vsako pisarniško stroko. Moj naslov pove uprava «Domovine» v Ljubljani. 71

Poceni češko perje!

Kilogram sivega opuljenega perja 70 Din, napol belega 90 Din, belega 100 Din, boljsega 120 in 150 Din, mehkega, jakega, puha 200 in 225 Din, boljše vrste 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej pošlatine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na trdnico BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 45 pri Plznu (Češkoslovaška). Poštne pošiljke trajajo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni. 60

Lovel, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerine, suknje, hlače, dožne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštnem povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) reketi, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarnе, d. d. v Ljubljani

proj VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudi v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strošnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (tiber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!